

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับครู ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร Development of Training Curriculum on Classroom Research for Teachers in Sakon Nakhon Special Education Center

อุไรวรรณ หลินศรี (Uraiwan Linsri) *

ดร. อัญชลี สารรัตน์ (Dr. Unchalee Sanrattana) **

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการวิจัยใน ชั้นเรียน 2) สร้างหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน และ3) ศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร โดยผู้วิจัยได้แบ่งช่วงเวลากการพัฒนาหลักสูตรออกเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมและศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตร โดยใช้แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน ระยะที่ 2 สร้างหลักสูตรการฝึกอบรม และระยะที่ 3 นำหลักสูตรไปใช้โดยแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน ฝึกปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียน และประเมินผลงานการวิจัยในชั้นเรียน กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร จำนวน 16 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้ คือ

1. สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 16 คน มีปัญหาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนทุกรายการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนที่พบมากที่สุด ได้แก่ การสร้างเครื่องมือในการวิจัย รองลงมา คือ การกำหนดวิธีแก้ปัญหาหรือวางแผนการวิจัยในชั้นเรียน การวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุของปัญหา การกำหนดตัวแปรและสมมติฐาน แหล่งวิชาการเพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน และการเขียนรายงานการวิจัย สำหรับความต้องการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนครมีความต้องการการวิจัย ในชั้นเรียนทุกรายการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22 โดยความต้องการมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดวิธีแก้ปัญหาหรือวางแผนการวิจัยในชั้นเรียน รองลงมาคือ การวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุของปัญหา การสร้างเครื่องมือในการวิจัย และการเขียนรายงานการวิจัย

2. หลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยผู้วิจัยได้นำประเด็นจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นมาพิจารณา กำหนดโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร แนวทางการใช้หลักสูตร และการประเมินผลตามหลักสูตร

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, การวิจัยในชั้นเรียน

Keywords: Training Curriculum, Classroom Research

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น ผลงานการวิจัยในชั้นเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดของหลักสูตร โดยมีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 2 เรื่อง อยู่ในระดับดี จำนวน 6 เรื่อง และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 8 เรื่อง และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเอกสารและระยะเวลาในการอบรม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study problems and classroom research needs, 2) to construct a classroom research training curriculum and 3) to study the effectiveness of the curriculum for teachers at Sakon Nakhon Special Education Center. The curriculum development was divided into 3 phases: phase 1: to study problems and needs for designing a training curriculum by using a questionnaire on problems and classroom research needs, phase 2: to construct the curriculum and phase 3 to implement the curriculum. The implementation phase was divided into 3 stages: classroom research training, practice on doing classroom research and classroom research assessing. The target group in this research was 16 teachers at Sakon Nakhon Special Education Center. Purposive sampling was used to select.

The research results could be concluded as follows:

1. The problems and classroom research needs was found that the target group of 16 teachers had problems on classroom research in every items and high level with the average accounted for 4.01. The classroom research problems found most frequently were: creating research instruments, defining problem solving methods or planning classroom research, analyzing problems/causes of problem, defining variables and hypotheses, academic sources of studies on doing classroom research respectively. For the needs, it was found that the teachers at Sakon Nakhon Special Education Center needed classroom research in every items and high level with the average accounted for 4.22. The classroom research needs found most frequently were: defining problem solving methods or planning classroom research, analyzing problems/causes of problem, creating research instruments, and writing a research report respectively.

2. The results of constructing classroom research training curriculum, the collected data from phase 1 were brought to be considered in order to define curriculum outline consisted of rationale, objective, curriculum structure, the guideline for implementing the curriculum, and the assessment regarding the curriculum.

3. The effectiveness of classroom research training curriculum was found that after using classroom research training curriculum, the teachers at Sakon Nakhon Special Education Center gained better classroom research comprehension. The classroom research assessment result was in "pass" level in the criteria with 2 very-good researches, 6 good researches and 8 satisfied researches. The satisfaction level was the highest with some additional comments about the documents and time spent in the training.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ดังมาตรา 52 กล่าวว่า ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) นำมาสู่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ที่ได้กำหนดกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ หรือที่เรียกว่า “นโยบาย 4 ใหม่” ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

การพัฒนาคุณภาพครูในด้านการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นที่ครูทุกคนจะต้องได้รับการพัฒนาและดำเนินการ เนื่องจากการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการแสวงหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ ที่ครูเป็นผู้จัดทำเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครู สอดรับกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 24 กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 30 ที่ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมสำหรับคนพิการ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2554) และการทำงานเพื่อให้คนพิการได้รับบริการทางการศึกษา สามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นไปตามนโยบายการศึกษาสำหรับคนพิการในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) โดยยุทธศาสตร์สำคัญประการหนึ่ง คือ การส่งเสริม สนับสนุนการผลิตครูการศึกษาพิเศษให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการพัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่อง และทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการแต่ละประเภท ในทุกระบบ และรูปแบบการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) รวมถึงการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนนักเรียนพิการอย่างเป็นระบบ

การวิจัยในชั้นเรียน มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นกระบวนการหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน ที่ครูเป็นผู้จัดทำเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ดังนั้นครูจึงเป็นนักปฏิบัติโดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยหรือที่เรียกว่าการวิจัยเข้ามาใช้เป็นกระบวนการหรือวิธีการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ (เพลินพิศ ธรรมรัตน์, 2550; บุญชม ศรีสะอาด, 2546) การที่ครูจะดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้นั้นครูต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน แต่จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนไม่ประสบความสำเร็จ เพราะวิธีการพัฒนาครูส่วนมากไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และความต้องการในการปฏิบัติงานจริงของครูและตัวครูผู้สอนเองก็ยังคงประสบปัญหาในด้านการวิจัยในชั้นเรียนในหลายเรื่อง ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนไม่ประสบความสำเร็จ (สุวิมล ว่องวานิช, 2544)

จากสภาพการดำเนินงานของการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร ที่ผ่านมา พบปัญหาคล้ายคลึงกับที่ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน ไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาและนำปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนมาแก้ไขได้อย่างเป็นระบบ และไม่สามารถนำสิ่งที่ปฏิบัติอยู่มาเขียนเป็นรายงานการวิจัยได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนครไม่มีครูที่จบทางด้าน การวิจัยโดยตรง (งานบุคลากร, 2554) และยังขาดผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำ ปรัชญาในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนด้วย นอกจากนี้สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร คือ ไม่มีเอกสารหรือหลักสูตรที่จะช่วยพัฒนาให้ครูได้เรียนรู้การทำวิจัยทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากนักเรียนพิการมีความแตกต่างเฉพาะบุคคล ต้องใช้เทคนิค วิธีการในการพัฒนาหรือแก้ปัญหา แตกต่างจากนักเรียนทั่วไป เอกสาร ตำรา แบบฝึกการ ทำวิจัยในชั้นเรียน หรือตัวอย่างการเขียนรายงานการวิจัยที่ศึกษาอยู่ ล้วนแล้วแต่เป็นเอกสารการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนทั่วไป ทำให้ครูที่มีพื้นฐานทางการวิจัยน้อยอยู่แล้วไม่สามารถนำมาปรับเพื่อ การวิจัยกับนักเรียนพิการได้เท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มี ประสิทธิภาพ สำหรับอบรมครูให้สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพนักเรียน พิการได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ จำเป็นในการวิจัยในชั้นเรียนของครูศูนย์การศึกษา พิเศษประจำจังหวัดสกลนคร

2. เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร

3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับครูศูนย์การศึกษา พิเศษประจำจังหวัดสกลนคร

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครู ที่ปฏิบัติการสอนในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 16 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ การใช้หลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินวิจัยใน 3 ระยะ ผู้วิจัยนำเสนอ รายละเอียดตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความ ต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมและศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร และการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อศึกษาบริบทและประเด็นปัญหา โดย ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา หลักสูตร การฝึกอบรม และการทำวิจัยในชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 2 สสำรวจข้อมูลพื้นฐาน สภาพ ปัญหา และความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหา และความต้องการของครูในการพัฒนา ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

ระยะที่ 2 สร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 จัดทำโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรการฝึกอบรม คือ หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร แนวทางการใช้หลักสูตร และการประเมินผลตามหลักสูตร จากนั้นนำร่างหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเพื่อปรับปรุงร่างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 สร้างหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม การทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 6 หน่วย และเครื่องมือวัดและประเมินผล ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจในการฝึกอบรม แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน และแบบประเมินผลงานการวิจัยในชั้นเรียน

ระยะที่ 3 นำหลักสูตรไปใช้ การวิจัยระยะนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เตรียมการอบรม โดยศึกษาหลักสูตรจัดทำโครงการฝึกอบรม แต่งตั้งคณะดำเนินโครงการประสานงานขอความร่วมมือจากบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร วิทยาการผู้ให้ความรู้ โดยให้ศึกษาคู่มือการใช้หลักสูตรและจัดการอบรมตามหลักสูตร

2. ดำเนินการอบรมตามตารางอบรมและแผนการจัดกิจกรรมการอบรม โดยระยะเวลาการใช้หลักสูตร แบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1) ฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยคณะดำเนินงานแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน ประเมินผลก่อนการอบรม และดำเนินการอบรมตามตารางจนครบ 6 หน่วย

2) ฝึกปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นการนำความรู้ที่อบรมไปดำเนินการทำวิจัย โดยผู้เข้ารับการอบรมวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เขียนเค้าโครงและนำเสนอเค้าโครงต่อคณะกรรมการ

ประเมินการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งทางคณะดำเนินโครงการแต่งตั้งขึ้น ประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร ต่อจากนั้นจึงให้ครูดำเนินการวิจัยตามเค้าโครงที่ผ่านการประเมินจากคณะกรรมการประเมินการวิจัยในชั้นเรียน

3) นำเสนอและประเมินผลงานการวิจัยในชั้นเรียน โดยคณะกรรมการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) สภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนและ 3) ความต้องการในการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน

2) เอกสารหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ 5 หัวข้อ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) แนวทางการใช้หลักสูตร และ 5) การประเมินผลตามหลักสูตร

3) เอกสารคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 บท คือ 1) สารสำคัญของหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาในการใช้หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การประเมินผลตามหลักสูตร และตารางการฝึกอบรม 2) แผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมประกอบด้วย การเตรียมการฝึกอบรม การดำเนินการอบรม และการประเมินผลและ 3) แนวทางการฝึกอบรมตามหลักสูตร แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 หน่วย

4) แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน แบ่งประเด็นพิจารณาตรวจสอบให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นตามหัวข้อของหลักสูตร

5) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งจากการทดลองใช้มีค่าความยาก ระหว่าง .20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .20 - 1.00

6) แบบประเมินผลงานการวิจัยในชั้นเรียน มีรายการพิจารณาการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 20 รายการ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ

7) แบบประเมินความพึงพอใจในการฝึกอบรมแบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) ความพึงพอใจในการอบรม แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ และ 2) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมและศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม นำไปหาค่าร้อยละข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน และค่าความถี่ เพื่อหาอันดับความต้องการในการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนแต่ละด้าน

ระยะที่ 2 สร้างหลักสูตรฝึกอบรม นำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน มากำหนดโครงสร้างหลักสูตรและจัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามประเด็นคำถาม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมาปรับปรุงแก้ไขการร่างหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ระยะที่ 3 นำหลักสูตรไปใช้ วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) การวิเคราะห์ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน วิเคราะห์โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการอบรม

2) การประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จากแบบประเมินความพึงพอใจในการฝึกอบรม

3) การประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) จากแบบประเมินผลงานการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งรวบรวมคะแนนทุกประเด็นมาพิจารณา และนำมาแปลความหมายคะแนนตามเกณฑ์คุณภาพที่กำหนดไว้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร มีปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาหรือสาเหตุของปัญหาที่นำมาสู่การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย การกำหนดวิธีแก้ปัญหาหรือวางแผนการวิจัยในชั้นเรียน การสร้างเครื่องมือในการวิจัย รวมถึงการเขียนรายงานการวิจัย และมีความต้องการการอบรมทั้งด้านความรู้เบื้องต้น และกระบวนการวิจัย โดยเนื้อหาการอบรมเป็นการวิจัยแบบเป็นทางการ 5 บท ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ พชนิกุลทนนท์ (2553) และชีราวุธ โทชาลี (2553) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม ได้ใช้รูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานทั้งการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติงาน

จากผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยดำเนินการ 3 ระยะ ซึ่งสอดคล้องกับ มนสิข ลิทธิสมบุรณ์ (2546) และสมพร หวานเสรีจ (2545) ที่ศึกษาการพัฒนาหลักสูตร คือ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมและศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร 2) สร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น โดยมีองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร คือ หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร แนวทางการใช้หลักสูตร และการประเมินผลตามหลักสูตร ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และแก้ไขปรับปรุงจนชัดเจนสมบูรณ์ นำไปสร้างเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรม และเครื่องมือวัดและประเมินผล 3) นำหลักสูตรไปใช้อบรมครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร

การนำหลักสูตรไปใช้ฝึกอบรมในภาคทฤษฎีที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนได้ลงมือปฏิบัติจริง พบว่าครูทุกคนให้ความสนใจเข้ารับการอบรมครบตามเวลาที่กำหนด สามารถเรียนรู้และปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ครบทุกหน่วย ส่วนภาคปฏิบัติให้ครูนำความรู้ที่อบรมไปปฏิบัติจริงในการเรียนการสอน และมีการนิเทศ ติดตามเป็นระยะ พบว่าครูดำเนินการวิจัยไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด อาจเนื่องมาจากขาดผู้เชี่ยวชาญในการแนะนำหรือนิเทศอย่างใกล้ชิด ทำให้การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ นิตยา พรหมสิงห์ (2553), พิลิฏฐ์ พัฒศรี (2551) และสุภาวดี ไชยศรีหา (2553) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาครูในการทำวิจัย ซึ่งให้ความสำคัญกับการนิเทศ ที่เป็นเสมือนตัวขับเคลื่อนให้การวิจัยเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และทันตามระยะเวลาที่กำหนด

ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนจากการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้หลักสูตร พบว่า หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น เนื่องจากผู้ให้การอบรมเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านการวิจัยและทางด้านการศึกษาพิเศษ ทำให้สามารถบรรยายและยกตัวอย่างเห็นภาพชัดเจน 2) ผลการประเมินผลงานการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูทุกคนผ่านเกณฑ์หลักสูตรฝึกอบรมตามที่กำหนด คือ สามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ในระดับดีมาก ระดับดี และระดับปานกลาง ซึ่งหากจำแนกตามรายการประเมิน รายการที่ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชื่อเรื่องของงานวิจัย รองลงมาเป็นส่วนประกอบส่วนหน้าของงานวิจัย เครื่องมือการวิจัย/การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ และปัญหาการวิจัย อาจเนื่องมาจากหลักสูตรการอบรมได้เน้นเนื้อหาดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการจากการตอบแบบสอบถาม ส่วนรายการ

ที่ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การอภิปรายผล และการเก็บรวบรวมข้อมูล/รูปแบบ/การออกแบบการวิจัย และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการอบรม พบว่า ผู้รับการอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยรายการที่ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ การบรรยายและให้คำแนะนำของวิทยากร ความเหมาะสมของเวลาในการฝึกอบรม บรรยายภาคการอบรม และความน่าสนใจของวิธีการอบรม นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการอบรม เนื่องจากมีเนื้อหาของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่มีความเฉพาะ และสนองกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ลงสู่การปฏิบัติได้จริง

ข้อเสนอแนะของการทำวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดต่าง ๆ ควรจัดอบรมการวิจัยในชั้นเรียนให้กับครู และส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง จนแทรกอยู่ในการปฏิบัติงานจริง และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

2) แนวทางการใช้หลักสูตร ควรใช้ทั้งเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กัน โดยศึกษาให้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนนำไปใช้

2. ข้อเสนอแนะหัวข้อการวิจัยเรื่องต่อไป

1) ควรสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนแยกเฉพาะกลุ่มตามสาขาประเภทความพิการ

2) ควรพัฒนาหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรให้มีรูปแบบหลากหลาย เช่น อบรมผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อวีซีดี บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายปฏิรูปการศึกษา สำหรับคนพิการในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2542-2561)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- งานบุคลากร. (2554). **ทะเบียนข้อมูลบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร**. สกลนคร: ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร. (เอกสารอัดสำเนา)
- ชีราวุธ โถชาลี. (2553). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านคำลอดพื้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิตยา พรหมสิงห์. (2553). **การพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมากบัวเชิงสมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 2**. รายงานการศึกษานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การวิจัยสำหรับครู**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พชนี กุลทนนท์. (2553). **การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูผสมผสานในการทำวิจัยในชั้นเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอดุสากรรมดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พิสิญ์ พัฒศรี. (2551). **กระบวนการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เพลินพิศ ธรรมรัตน์. (2550). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้**. สกลนคร: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มนสิข สิทธิสมบุรณ์. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพร หวานเสร็จ. (2545). **การพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้ปกครอง เพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2554). **คู่มือการปฏิบัติงานศูนย์การศึกษาพิเศษ**. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ].
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2554). **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี**. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สุภาวดี ไชยศรีหา. (2553). **การพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2544). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน: Classroom Action Research**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.